

CHÍNH SÁCH TÀI CHÍNH GÓP PHẦN KÍCH THÍCH TIÊU DÙNG VÀ BÌNH ỔN GIÁ

NGUYỄN THỊ THU

Thời gian qua, trong bối cảnh kinh tế thế giới đối mặt với nhiều biến động và thách thức, nền kinh tế Việt Nam cũng gặp phải nhiều khó khăn. Tình trạng phục hồi nhu cầu tiêu dùng diễn ra chậm, sản xuất và kinh doanh ở một số ngành, lĩnh vực còn nhiều thử thách. Cùng với áp lực lạm phát, biến động tỷ giá và giá năng lượng tăng đã ảnh hưởng tiêu cực đến sức mua và niềm tin của người tiêu dùng. Quốc hội và Chính phủ đã chủ động áp dụng các biện pháp điều chỉnh chính sách tài chính linh hoạt, nhằm hỗ trợ nền kinh tế, tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp và người dân, đồng thời kích thích tổng cầu và bình ổn giá.

Từ khóa: Chính sách tài chính, tiêu dùng, bình ổn giá

FINANCIAL POLICIES CONTRIBUTING TO CONSUMPTION STIMULATION AND PRICE STABILIZATION

Nguyen Thi Thu

Over the past years, in a global economic landscape facing numerous fluctuations and challenges, the Vietnam's economy has also encountered various difficulties. The recovery of consumer demand has been slow, production and business in some industries and sectors are still facing numerous challenges. Coupled with inflationary pressure, exchange rate fluctuations, and rising energy prices, consumer purchasing power and confidence have been negatively affected. The Government and the National Assembly have proactively implemented flexible financial policy adjustments to support the economy, alleviate difficulties for businesses and people, and simultaneously stimulate aggregate demand and stabilize prices.

Keywords: Financial policy, consumption, price stabilization

Ngày nhận bài: 14/01/2025

Ngày hoàn thiện biên tập: 04/02/2025

Ngày duyệt đăng: 11/02/2025

Tình hình tiêu dùng và giá cả ở Việt Nam

Tiêu dùng cuối cùng tại Việt Nam trong những năm gần đây có xu hướng tăng trưởng chậm và không ổn định. Trước khi có đại dịch COVID-19, tiêu dùng cuối cùng duy trì tăng trưởng trên 7%/năm, làm nền tảng vững chắc cho tổng cầu tại Việt Nam. Tuy nhiên, năm 2023, do chịu ảnh hưởng của các yếu tố vĩ mô như lạm phát và sự ảm đạm của nền kinh tế, tiêu

dùng cuối cùng chỉ tăng 3,52% so với năm 2022 (7,18%), đóng góp 41,04% vào sự tăng trưởng chung của nền kinh tế (năm 2022 là 49,32%). Sang năm 2024, tiêu dùng có dấu hiệu phục hồi tích cực hơn nhưng chưa vững chắc. Năm 2024, tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng theo giá hiện hành ước đạt 6.391 nghìn tỷ đồng, tăng 9% so với năm trước (năm 2023 tăng 9,4%), nếu loại trừ yếu tố giá tăng 5,9% (năm 2023 tăng 6,8%). So với năm 2019 (năm chưa xảy ra đại dịch COVID-19), tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng năm 2024 tăng 29,4%; trong đó, doanh thu bán lẻ hàng hóa tăng 31,5% và doanh thu du lịch lữ hành tăng 39,8%.

Trước sức ép lớn của lạm phát và giá cả hàng hóa toàn cầu tăng cao, Việt Nam vẫn đạt được kết quả tích cực trong kiểm soát lạm phát. Lạm phát của Việt Nam năm 2022 tăng 3,15% so với năm 2021, năm 2023 tăng 3,25% so với năm 2022, năm 2024 tăng 3,63% so với năm 2023. Như vậy, Việt Nam có 10 năm liên tiếp Việt Nam kiểm soát lạm phát ở mức dưới 4%.

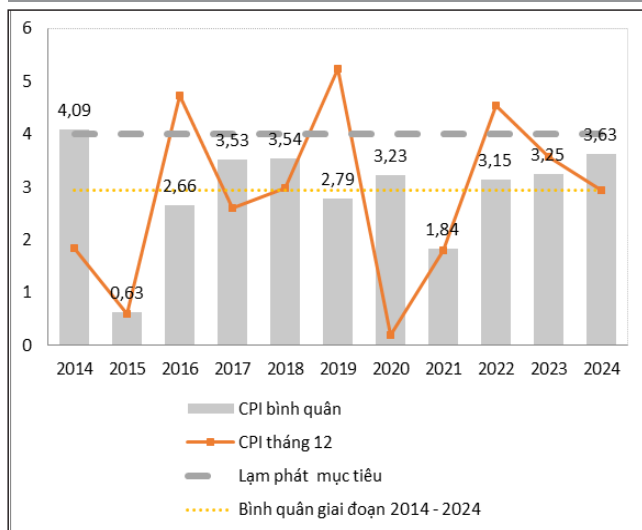
Lạm phát xuất phát từ cả chi phí đẩy lẫn cầu kéo.

- *Sự gia tăng chi phí đầu vào gây lạm phát chi phí đẩy:* Trong các năm 2022, 2023 và 2024, chi phí sản xuất của nền kinh tế tiếp tục tăng, do chi phí của hầu hết các đầu vào sản xuất đều tăng tương đối. Tính chung các năm 2022, 2023, 2024 chỉ số giá cước vận tải tăng lần lượt là 8,36%, 27,89% và 13,16%. Cùng với đó, chỉ số giá nguyên liệu, nhiên liệu, vật liệu dùng cho sản xuất các năm 2022, 2023, 2024 đều tăng lần lượt là 6,79%, 3,14% và 2,26%.

- *Giá nhập khẩu hàng hóa tăng:* Là nền kinh tế có độ mở lớn, nền kinh tế phụ thuộc nhiều vào nguồn nguyên, nhiên liệu nhập khẩu bên ngoài, do đó, các

**HÌNH 1: LẠM PHÁT SO VỚI CÙNG KỲ Ở VIỆT NAM
GIAI ĐOẠN 2014 - 2024 (%)**

Nguồn: Tổng cục Thống kê

hoạt động của nền kinh tế khá “nhạy” với các cú sốc kinh tế toàn cầu. So với cùng kỳ, chỉ số giá nhập khẩu năm 2022 tăng 8,56%. Tuy nhiên, năm 2023, 2024 do nhu cầu tiêu dùng toàn cầu chậm lại, nguồn cung hàng hoá cũng được khôi phục tốt hơn sau đại dịch COVID-19, do đó, mặt bằng giá cả hàng hoá toàn cầu ở mức thấp hơn so với cùng kỳ, chỉ số giá nhập khẩu năm 2023 giảm 4,73%, năm 2024 giảm 1,94%.

- Giá các mặt hàng thiết yếu bao gồm giá năng lượng, lương thực, thực phẩm... đều tăng cao so với các năm trước: Năm 2022, nguyên nhân CPI tăng mạnh xuất phát từ giá xăng dầu trong nước tăng 28,01%, làm CPI chung tăng 1,01 điểm %, giá hàng ăn - dịch vụ ăn uống tăng 2,55% làm CPI chung tăng 0,86 điểm phần trăm (thực phẩm tăng 1,62%, làm CPI chung tăng 0,35 điểm phần trăm). Tính chung 2 nhóm hàng này chiếm tỷ trọng gần 60% tổng mức tăng CPI bình quân năm 2022. Năm 2023, Chỉ số giá nhóm giáo dục tăng 7,44% (tác động làm CPI chung tăng 0,46 điểm phần trăm) do một số địa phương tăng học phí năm học 2023-2024 theo lộ trình của Nghị định số 81/2021/NĐ-CP, Chỉ số giá nhóm nhà ở và vật liệu xây dựng tăng 6,58% (tác động làm CPI chung tăng 1,24 điểm phần trăm), do giá xi măng, cát tăng theo giá nguyên nhiên vật liệu đầu vào, cùng với đó giá thuê nhà ở tăng cao. Năm 2024, chỉ số giá nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống tăng 4,03% so với năm 2023, tác động làm CPI chung tăng 1,35 điểm %. Chỉ số giá điện sinh hoạt tăng 7,68% do nhu cầu sử dụng điện tăng cùng với việc EVN điều chỉnh mức bán lẻ giá điện bình quân làm CPI chung tăng 0,25 điểm %. Cùng với đó, chỉ số giá nhóm thuốc và dịch vụ y tế tăng 7,16%, tác động làm CPI chung tăng 0,39 điểm % do giá dịch vụ y tế được điều chỉnh theo Thông tư số 22/2023/TT- BYT từ

ngày 17/11/2023 và Thông tư số 21/2024/TT-BYT từ ngày 17/10/2024.

Chính sách tài chính kích thích tiêu dùng và bình ổn giá

Trước bối cảnh tác động từ dịch bệnh COVID-19, cùng với áp lực lạm phát, giá lương thực cũng như nền kinh tế chưa phục hồi hoàn toàn, thời gian qua, Việt Nam đã thực hiện nhiều chính sách để kích thích tiêu dùng và bình ổn giá trong bối cảnh thị trường biến động, đặc biệt là các giai đoạn lạm phát cao, thiên tai, dịch bệnh, các yếu tố tác động từ thị trường quốc tế.

Công tác điều hành giá tích cực

Thời gian qua, công tác điều hành giá tích cực thông qua hoàn thiện thể chế về giá cũng như thận trọng trong thực thi. Năm 2022, nhóm giải pháp đối với giá xăng dầu đã góp phần làm giảm áp lực lên mặt bằng giá xăng dầu trong nước như: Nghị quyết số 13/2021/UBTVQH15, Nghị quyết số 18/2022/UBTVQH15, Nghị quyết số 20/2022/UBTVQH15 và Nghị quyết số 30/2022/UBTVQH15 áp dụng đối với giảm thuế bảo vệ môi trường (BVMT); Nghị định số 51/2022/NĐ-CP thực hiện giảm thuế nhập khẩu ưu đãi (MFN) đối với xăng động cơ không pha chì từ 20% xuống còn 10% nhằm góp phần đa dạng hóa nguồn cung nhập khẩu. Đối với giá dịch vụ giáo dục, đào tạo, trên cơ sở đánh giá áp lực đến chỉ số giá tiêu dùng khi thực hiện lộ trình điều chỉnh học phí theo Nghị định số 81/2021/NĐ-CP, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 165/NQ-CP yêu cầu giữ ổn định mức thu học phí năm học 2022-2023 như năm học 2021-2022 để đảm bảo phù hợp với điều kiện đất nước vừa trải qua 2 năm dịch bệnh, tình hình KT-XH còn nhiều khó khăn.

Năm 2023, trước biến động tăng giá mạnh của các mặt hàng chiến lược (dầu, than...) trên thị trường thế giới gây áp lực lên lạm phát trong nước, công tác quản lý giá được điều hành thận trọng, theo đó điều hành giá xăng, dầu trong nước phù hợp với tình hình thị trường thế giới, rút ngắn chu kỳ điều hành xuống còn 01 tuần thay vì hơn 10 ngày như trước đây.

Năm 2024, nhiều văn bản hướng dẫn Luật Giá năm 2023 được hoàn thiện. Chính phủ đã ban hành Nghị định số 78/2024/NĐ-CP ngày 01/7/2024 quy định chi tiết một số điều của Luật Giá về thẩm định giá; Nghị định số 85/2024/NĐ-CP ngày 10/7/2024 quy định chi tiết một số điều của Luật Giá; Nghị định số 87/2024/NĐ-CP ngày 12/7/2024 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong quản lý giá) và Bộ Tài chính ban hành theo thẩm quyền 14 thông tư liên quan.

BẢNG 1: CÔNG TÁC ĐIỀU HÀNH GIÁ XĂNG DẦU NĂM 2024

Các chủng loại xăng dầu	Số lần tăng	Số lần giảm	Số lần ổn định giá	Tổng số kỳ điều hành
Xăng E5RON92	23	29	0	52
Xăng RON95	24	28	0	52
Dầu diesel 0,055	20	32	0	52
Dầu hỏa	22	30	0	52

Nguồn: Bộ Tài chính

Trong bối cảnh bão Yagi đã gây ra những hậu quả nghiêm trọng đối với đời sống nhân dân, một số thời điểm đã xuất hiện việc khan hiếm một số mặt hàng như rau, củ quả, thực phẩm và tăng giá cục bộ ở một số địa phương. Thủ tướng Chính phủ đã có Công điện số 92/CĐ-TTg về việc khắc phục hậu quả của bão số 3. Theo đó, Bộ Tài chính đã có Công điện số 03/CĐ-BTC ngày 13/9/2024 gửi các cơ quan ban ngành, UBND các tỉnh thành phố trực thuộc trung ương và các đơn vị, tổ chức trực thuộc Bộ Tài chính đề nghị đẩy mạnh, tăng cường các biện pháp quản lý, điều hành giá sau bão Yagi.

Trong năm 2024, công tác điều hành giá xăng dầu trong nước được Bộ Công Thương điều hành theo quy định tại Nghị định số 83/2014/NĐ-CP, Nghị định số 95/2021/NĐ-CP và Nghị định số 80/2023/NĐ-CP bám sát theo diễn biến giá xăng dầu thế giới. Thuế BVMT đối với xăng, dầu, mỡ nhờn trong năm 2024 tiếp tục được giảm theo Nghị quyết số 42/2023/UBTVQH15 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Tính đến ngày 27/12/2024, Bộ Công Thương đã ban hành 52 văn bản điều hành giá xăng dầu trong nước.

Miễn, giảm, gia hạn thời hạn nộp các khoản thu vào NSNN góp phần giảm chi phí sản xuất, tăng lợi nhuận, tăng khả năng kích cầu tiêu dùng

Thời gian qua, các giải pháp chính sách thu ngân sách hỗ trợ nền kinh tế, tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp và người dân đã được ban hành và thực hiện đầy đủ, kịp thời và có hiệu quả, giúp giảm chi phí sản xuất và kích cầu tiêu dùng. Năm 2022, Quốc hội thông qua Nghị quyết số 43/2022/QH15 về chính sách tài khóa, tiền tệ hỗ trợ Chương trình phục hồi và phát triển KT-XH, trong đó, việc điều chỉnh giảm thuế bảo vệ môi trường (BVMT), giảm thuế giá trị gia tăng, gia hạn, miễn, giảm thuế, phí, lệ phí và tiền thuê đất... nhằm hạn chế tác động của tăng giá hàng hóa và kiểm soát lạm phát. Bước sang năm 2023, Quốc hội tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 43/2022/QH15 ngày 11/01/2022 về chính sách tài khóa, tiền tệ nhằm

hỗ trợ phát triển sản xuất kinh doanh cũng như ổn định kinh tế trong trung hạn và dài hạn. Nhiều chính sách ưu đãi về thuế, phí, lệ phí đã được ban hành nhằm hỗ trợ doanh nghiệp, người dân và thúc đẩy quá trình phục hồi nền kinh tế. Cụ thể: giảm thuế suất thuế giá trị gia tăng từ 10% xuống còn 8% từ ngày 01/7/2023 đến hết ngày 31/12/2023 đối với các mặt hàng cần thiết, điều chỉnh giảm mức thuế BVMT đối với xăng, dầu, mỡ nhờn từ ngày 01/01/2023 đến hết ngày 31/12/2023 theo Nghị quyết số 30/2022/UBTVQH15 ngày 30/12/2022; giảm 50% phí trước bạ, áp dụng từ ngày 01/7/2023 đến hết ngày 31/12/2023...

Năm 2024, Chính phủ tiếp tục ban hành chính sách giảm (2%) thuế suất thuế giá trị gia tăng với một số nhóm hàng hóa, dịch vụ đang áp dụng mức thuế suất thuế giá trị gia tăng 10% từ ngày 01/01/2024 đến hết ngày 31/12/2024; Giảm mức thuế BVMT đối với xăng, dầu, mỡ nhờn trong năm 2024 theo Nghị quyết số 42/2023/UBTVQH15; Giảm 50% mức thu lệ phí trước bạ từ tháng 9 đến hết tháng 11/2024 đối với xe ô tô sản xuất, lắp ráp trong nước theo Nghị định số 109/2024/NĐ-CP ngày 29/8/2024 của Chính phủ; Giảm mức thu đối với 36 khoản phí, lệ phí, áp dụng từ ngày 01/7/2024 đến hết ngày 31/12/2024 theo các Thông tư số 43/2024/TT-BTC ngày 28/6/2024 và Thông tư số 63/2023/TT-BTC ngày 16/10/2023 của Bộ Tài chính...

Kết quả thực hiện cho thấy trong năm 2022, tổng số tiền miễn, giảm, gia hạn thuế, phí, lệ phí cho doanh nghiệp và người dân vượt qua khó khăn, phục hồi và phát triển các hoạt động sản xuất kinh doanh đạt 200,3 nghìn tỷ đồng; năm 2023 ước thực hiện khoảng 193,4 nghìn tỷ đồng; năm 2024 ước thực hiện khoảng 197,3 nghìn tỷ đồng. Chính sách đã phát huy hiệu quả tích cực, hỗ trợ kịp thời các hoạt động sản xuất – kinh doanh; tạo thêm việc làm cho người lao động, góp phần kiểm soát lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô và bảo đảm an sinh xã hội.

Đầu tư công được thúc đẩy và tăng cường quản lý nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng vốn đầu tư công, tạo thêm việc làm, thu nhập, thúc đẩy tiêu dùng và là động lực phát triển kinh tế

Thời gian qua, đầu tư công tiếp tục là lực đẩy thúc đẩy nền kinh tế với những dự án trọng điểm về cơ sở hạ tầng. Công tác phân bổ, giải ngân vốn đầu tư công tuy đã được đẩy mạnh nhưng kết quả vẫn còn hạn chế. Năm 2022, đến hết thời gian chính lý quyết toán ngân sách năm 2022, số vốn thực hiện giải ngân ước đạt 81,02% kế hoạch. Bước sang năm 2023 là năm cuối thực hiện Nghị quyết 43/2022/QH15 ngày 11/01/2022 về chính sách tài khóa, tiền tệ hỗ trợ chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội;

trong đó, đầu tư công là một giải pháp trọng tâm được thực hiện. Tổng kế hoạch giao vốn đầu tư công nguồn NSNN năm 2023 tăng khoảng 20% so với năm 2022 (không tính kế hoạch vốn từ các năm trước chuyển sang). Tỷ lệ giải ngân vốn kế hoạch của năm 2023 cao hơn năm trước nhờ nỗ lực của Chính phủ, các bộ, ngành và địa phương trong việc quyết liệt đẩy mạnh thực hiện vốn đầu tư công thúc đẩy tăng trưởng kinh tế. Năm 2024 vốn đầu tư công theo kế hoạch và vốn đầu tư công Thủ tướng chính phủ giao có giảm, là 682.950,7 tỷ đồng. Ước giải ngân từ đầu năm 2024 đến ngày 31/01/2025 là 635.579,9 tỷ đồng, đạt 84,47% kế hoạch, đạt 93,06% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao (cùng kỳ năm 2023 đạt 82,47% kế hoạch và đạt 93,12% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao). Trong đó Chương trình phục hồi và phát triển KTXH là 6.192,09 tỷ đồng (đạt 97,38% kế hoạch), CTMTQG là 23.321,2 tỷ đồng (đạt 85,68% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao). Với mục tiêu vốn đầu tư công thúc đẩy đầu tư tư nhân, theo đó, nhiều công trình cơ sở hạ tầng đã được hoàn thiện. Các đoạn tuyến cao tốc Bắc - Nam đã được đưa vào khai thác như: cao tốc Mai Sơn-quốc lộ 45; Nha Trang - Cam Lâm; Vĩnh Hảo - Phan Thiết; Phan Thiết - Dầu Giây. Theo kế hoạch của Bộ Giao thông vận tải, 12 dự án thành phần thuộc dự án đường cao tốc Bắc - Nam phía Đông giai đoạn 2021-2025 được tập trung đẩy nhanh tiến độ, bảo đảm chất lượng để hoàn thành vào dịp 30/4, 2/9 và 31/12/2025.

Lãi suất điều hành được điều chỉnh giảm nhằm giảm chi phí, thúc đẩy tổng cầu, kích thích tiêu dùng

Cùng với các bộ, ngành trong cả nước, ngành Ngân hàng đã được Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và lãnh đạo Ngân hàng Nhà nước (NHNN) thường xuyên quan tâm chỉ đạo với những định hướng và thông điệp rõ ràng trong việc phát triển hoạt động kinh doanh hiệu quả và bền vững, phục vụ cho phát triển sản xuất kinh doanh, tăng trưởng kinh tế. Trong năm 2023, lãi suất điều hành được điều chỉnh giảm 04 lần trong bối cảnh lãi suất thế giới tăng nhanh và áp lực lạm phát trong nước gia tăng, tạo điều kiện cho tổ chức tín dụng (TCTD) tiếp cận nguồn vốn từ NHNN với chi phí thấp. Đồng thời, các ngân hàng thương mại (NHTM) cũng linh hoạt, kịp thời tăng lãi suất huy động để hút tiền vào ngân hàng, góp phần kiểm soát lạm phát có dấu hiệu gia tăng. Ngoài ra, việc thực hiện Nghị định số 31/2022/NĐ-CP và Thông tư số 03/2022/TT-NHNN về thực hiện hỗ trợ lãi suất 2% cho các khách hàng doanh nghiệp (DN), hợp tác xã, hộ kinh doanh đã giúp DN vay được nguồn vốn giá rẻ, giảm chi phí

sản xuất kinh doanh và góp phần đẩy mạnh hoạt động sản xuất kinh doanh, phục hồi kinh tế, hạn chế “tín dụng đen”. Năm 2024, NHNN tiếp tục giữ nguyên các mức lãi suất điều hành nhằm tạo điều kiện cho TCTD tiếp cận nguồn vốn từ NHNN với chi phí thấp góp phần hỗ trợ nền kinh tế.

Thách thức đối với chính sách tài chính nhằm kích thích tiêu dùng và bình ổn giá cả

Mặc dù, các chính sách tài chính trong thời gian qua đã được điều chỉnh linh hoạt nhằm hỗ trợ, kích thích tiêu dùng, bình ổn giá nhưng thời gian tới sẽ gặp nhiều thách thức đặt ra như:

- Giá nguyên vật liệu đầu vào thế giới đang ở mức cao trong khi tình hình kinh tế, chính trị trên thế giới diễn biến theo chiều hướng ngày càng phức tạp, khó lường. Việt Nam là nước nhập khẩu nhiều nguyên liệu phục vụ sản xuất nên biến động của giá hàng hóa trên thế giới sẽ ảnh hưởng đến chi phí, giá thành, tạo áp lực cho sản xuất của doanh nghiệp và từ đó đẩy giá hàng hóa tiêu dùng trong nước tăng lên. Trong đó, USD có mức giá cao làm tăng chi phí nhập khẩu nguyên nhiên vật liệu, gây sức ép lên mặt bằng giá hàng hóa trong nước.

Bên cạnh đó, chi phí vận tải, đặc biệt là trong bối cảnh giá xăng dầu tăng, cũng là yếu tố quan trọng khiến giá hàng hóa leo thang. Việc tăng giá vận chuyển làm gia tăng chi phí phân phối hàng hóa từ nhà sản xuất đến tay người tiêu dùng, góp phần đẩy giá thành các sản phẩm lên cao hơn. Việt Nam vẫn đối mặt rủi ro từ giá năng lượng và thực phẩm, đặc biệt tác động của dịch tả heo châu Phi đến nguồn cung thịt heo..

- Đặc biệt, các chính sách thuế trong nhiệm kỳ của Tổng thống Donald Trump rất khắc nghiệt, dẫn đến các phản ứng trả đũa từ các quốc gia. Bảo hộ thương mại và rào cản thương mại gia tăng sẽ làm trầm trọng thêm căng thẳng thương mại và phá vỡ chuỗi cung ứng toàn cầu, điều này có thể gây ra một đợt lạm phát mới, đồng thời làm chậm tốc độ tăng trưởng kinh tế toàn cầu và tỷ lệ thất nghiệp có nguy cơ tăng cao trở lại.

- Bên cạnh đó, việc tiếp tục thực hiện lộ trình thị trường đối với các dịch vụ do Nhà nước quản lý như giá điện, học phí, giá dịch vụ y tế theo hướng tính đúng, tính đủ các yếu tố, chi phí sẽ tác động làm tăng chỉ số giá tiêu dùng năm 2025.

- Áp lực mới cho chính sách tiền tệ trong năm 2025 xuất hiện, khi NHNN mới đây cho biết, đã giao chỉ tiêu tăng trưởng tín dụng toàn hệ thống lên đến 16%, tức cao hơn cả mức dự kiến thực hiện 15% trong năm 2024. Tín dụng cao có thể làm tăng chi

phí vay vốn cho các doanh nghiệp, nhất là trong ngành sản xuất, khiến họ phải tăng giá sản phẩm để bù đắp cho chi phí lãi vay cao.

- Là vốn mới thúc đẩy đầu tư vào tạo việc làm cho nền kinh tế nhưng giải ngân vốn đầu tư công còn chậm, khâu chuẩn bị đầu tư còn vướng mắc về thủ tục pháp lý liên quan đất đai, công tác giải phóng mặt bằng. Tuy Luật Đất đai 2024 có hiệu lực từ 01/08/2024 nhưng việc Bảng giá đất mới chưa được ban hành nên việc tính toán giá đất đền bù, giải phóng mặt bằng, chuyển đổi đất rừng, đất lúa mất nhiều thời gian; giá nguyên vật liệu tăng cao; các dự án giao thông cần một khối lượng lớn đất cấp phối để phục vụ thi công nhưng thời gian xin giấy phép khai thác mỏ dài và số lượng mỏ đất đá hạn chế... cũng ảnh hưởng đến việc giải ngân vốn đầu tư công.

Giải pháp hoàn thiện chính sách bình ổn giá và kích thích tiêu dùng trong thời gian tới

Để thực hiện nhiệm vụ Quốc hội đề ra, công tác quản lý, điều hành giá trong năm 2025 cần bảo đảm thực hiện kiểm soát tốt lạm phát, đồng thời tiếp tục hỗ trợ tháo gỡ khó khăn cho sản xuất, kinh doanh và đời sống của người dân, kích thích tiêu dùng cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

Một là, tiếp tục giữ vững ổn định vĩ mô, đảm bảo các cân đối lớn của nền kinh tế, thông qua chủ động phối hợp chặt chẽ giữa chính sách tài khóa, tiền tệ và quản lý giá; nâng cao hiệu quả trong điều hành, phối hợp chính sách (đặc biệt là giữa chính sách tiền tệ, chính sách tài khóa và các chính sách vĩ mô khác); khai thác tốt địa của chính sách tài khóa và chính sách tiền tệ nhằm thúc đẩy tăng trưởng, ổn định vĩ mô, bình ổn tỷ giá, thị trường tài chính - tiền tệ, đảm bảo an sinh xã hội. Cần nhắc dư địa nợ công, bội chi NSNN còn thấp so với giới hạn cho phép để huy động thêm nguồn lực cho phát triển, nhất là đầu tư cho các công trình hạ tầng chiến lược quốc gia.

Hai là, tiếp tục rà soát để thực hiện lộ trình điều chỉnh giá dịch vụ công theo lộ trình thị trường và các mặt hàng do Nhà nước quản lý theo nguyên tắc thị trường, thực hiện đánh giá, tính toán kỹ tác động để tránh gây xáo trộn lớn về mặt bằng giá cả, ảnh hưởng lớn đến đời sống của người dân, bảo đảm mục tiêu kiểm soát lạm phát. Thực hiện công tác truyền thông, thông tin rộng rãi tới công chúng trước khi điều chỉnh giá các mặt hàng Nhà nước quản lý để tránh các thông tin không chính xác, gây hoang mang dư luận.

Ba là, tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả các chính sách miễn, giảm, gia hạn thời hạn nộp thuế, phí, lệ phí, tiền sử dụng đất để giảm chi phí,

thúc đẩy tổng cầu, thu hút đầu tư.

Bốn là, nâng cao hiệu quả của đầu tư công, đưa đầu tư công trở thành động lực dẫn dắt đầu tư tư nhân. Theo đó, nghiên cứu sửa đổi quy định pháp luật về đầu tư công theo hướng đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, phân công, phân nhiệm, bảo đảm quản lý thống nhất. Phát triển hệ thống hạ tầng theo phương thức hợp tác công tư (PPP). Theo đó, xây dựng các chính sách tạo đột phá thu hút vốn đầu tư theo hình thức PPP. Tổ chức thực hiện thực chất và hiệu quả các hình thức đầu tư PPP trong đầu tư phát triển hạ tầng trọng điểm, kết nối các vùng kinh tế, đô thị lớn... Về dài hạn, xây dựng một khung pháp lý nhất quán cho quản lý cơ sở hạ tầng xanh. Cùng với đó, tập trung đẩy mạnh công tác giải phóng mặt bằng, ưu tiên bố trí đủ kinh phí để thực hiện bồi thường, giải phóng mặt bằng đối với phần diện tích có đủ điều kiện; thực hiện tốt công tác tuyên truyền, vận động, kiểm kê và đẩy nhanh thi công các khu tái định cư, sớm bàn giao mặt bằng để thi công.

Năm là, chính sách tiền tệ cần tiếp tục thực hiện linh hoạt trong điều hành lãi suất, tỷ giá để thích ứng các tác động của bất ổn thế giới. Chính sách tiền tệ của Việt Nam đang gặp thách thức trong xử lý mối quan hệ giữa chính sách lãi suất - chính sách tỷ giá hối đoái - dòng vốn nước ngoài. Để đảm bảo dòng vốn vào Việt Nam không bị ảnh hưởng thì hoặc ổn định lãi suất, hoặc ổn định tỷ giá, khó có thể cùng một lúc thực hiện cả hai nhiệm vụ, vì vậy để đưa ra lựa chọn, cần phân tích theo hướng tối đa hóa lợi ích và tối thiểu hóa thiệt hại đến tổng thể cũng như từng bộ phận của nền kinh tế.

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Tài chính (2024), Báo cáo Đánh giá công tác điều hành thực hiện nhiệm vụ tài chính - ngân sách nhà nước năm 2024, triển khai nhiệm vụ năm 2025;
2. Tổng cục Thống kê (2024), Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội hằng tháng;
3. Viện Chiến lược và Chính sách tài chính (2024), Sách Tài chính Việt Nam 2023 - 2024, Ổn định kinh tế vĩ mô, thúc đẩy tổng cầu;
4. Nguyễn Như Quỳnh (2023), Chính sách tài khóa tiếp tục phát huy vai trò trụ cột góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế (Tạp chí Chứng khoán số Xuân 2023);
5. Đinh Trọng Thịnh, (2024), Đẩy mạnh giải ngân vốn đầu tư công để phát triển kinh tế;
6. Tiến Dũng (2024), Giá cả hàng hóa và dịch vụ trên thị trường nhìn chung không có biến động bất thường;
7. Tô Kim Huệ (2024), Chính sách tài khóa thúc đẩy tăng trưởng kinh tế: Thực trạng và một số vấn đề đặt ra.

Thông tin tác giả:

ThS. Nguyễn Thị Thu

Viện Chiến lược và Chính sách Kinh tế-tài chính (Bộ Tài chính)

Email: nguyenthithu1@mof.gov.vn